

Беларуская ветэрынарная тэрміналогія і заалагічная наменклатура ў лексікаграфічным апісанні

Півавар К.С.

Установа адукацыі "Віцебская ордэна «Знак Пашаны»
дзяржаўная акадэмія ветэрынарнай медыцыны", Віцебск

Дадзены артыкул прысвечаны вывучэнню выдадзеных у XX – пачатку XXI ст. тэрмінаграфічных прац па ветэрынарыі і заалягіі. Актуальнасць тэмы даследавання вызначаецца неабходнасцю вырашэння шэрагу праблем сучаснага беларускага тэрміназнаўства, у тым ліку неабходнасцю збору і ўсебаковага вывучэння тэрміналагічных і наменклатурных намінацый.

Мэта артыкула – раскрыць спецыфіку функцыянавання сучаснай беларускай ветэрынарнай і заалягічнай тэрмінаграфіі як цэласнай сістэмы.

Матэрыял і метады. *Навуковае даследаванне праведзена на матэрыяле слоўнікаў, у якіх прадстаўлены беларуская ветэрынарная тэрміналогія і заалягічная наменклатура. Пры аналізе моўнага матэрыялу выкарыстоўваліся апісальны і колькасна-статыстычны метады.*

Вынікі і іх абмеркаванне. *Пададзена перыядызацыя развіцця беларускай ветэрынарнай і заалягічнай тэрмінаграфіі ў XX – пачатку XXI ст. Першы перыяд (1900–1930-я гады XX ст.) – перыяд станаўлення ветэрынарнай і заалягічнай тэрмінаграфіі. Другі перыяд (1950–1980-я) характарызуецца выхадам галіновых энцыклапедычных выданняў і адсутнасцю лінгвістычных слоўнікаў у дадзенай галіне ведаў. Трэці перыяд (1990-я гг. – пач. XXI ст.) – найбольш прадуктыўны па колькасці выдадзеных тэрмінаграфічных прац.*

Заклучэнне. *Вывучэнне тэрмінаграфічных прац дазваляе зрабіць вывад, што выдавецкая дзейнасць у галіне ветэрынарнай тэрміналогіі, як і іншых тэрмінасістэм, цесна звязана з гістарычнымі ўмовамі функцыянавання беларускай мовы.*

Ключавыя словы: *тэрмін, перыяды развіцця беларускай тэрміналогіі, ветэрынарная тэрміналогія, заалягічная тэрміналогія, лексікаграфія, тэрмінаграфія.*

(Ученые записки. – 2020. – Том 32. – С. 115–119)

Belarusian Veterinary Terminology and Zoological Nomenclature in Lexicographic Description

Pivavar K.S.

Education Establishment

"Vitebsk State Order of Badge of Honor Academy of Veterinary Medicine", Vitebsk

This article deals with the study of terminographic works in veterinary medicine and zoology published in the XX – early XXI centuries. The topicality of the research is due to the necessity of solving a number of problems of the contemporary Belarusian terminological studies, including the necessity in collecting and all round study of terminology and nomenclature nominations.

The work aims at revealing the functioning specificity of the contemporary Belarusian veterinary and zoological terminology as a wholesome system.

Material and methods. *The research was conducted on the basis of dictionaries of Belarusian veterinary terminology and zoological nomenclature. The descriptive and quantity statistical methods were used in the analysis of the language material.*

Findings and their discussion. *The periodization of the development of Belarusian veterinary and zoological terminology of the XX – early XXI centuries is presented. The first period (1900–1930) was a period of veterinary and zoological terminology maturation. The second period (1950–1980) was characterized by publishing the branch encyclopedic editions and by the lack of linguistic dictionaries*

in this sphere of knowledge. The third period (the 1990-s – the early XXI century) was most productive in terms of the amount of terminological publications.

Conclusion. *The study of terminographic works allows us to conclude that publishing in the field of veterinary terminology, as well as other terminological systems, is closely related to the historical conditions of the functioning of the Belarusian language.*

Key words: *term, periods of the development of Belarusian terminology, veterinary terminology, zoological terminology, lexicography, terminography.*

(Scientific notes. – 2020. – Vol. 32. – P. 115–119)

Упарадкаванне навуковай тэрміналогіі ўключае два асноўныя аспекты: сістэматызацыю і ўдакладненне навуковых паняццяў і тэрмінаў (спецыяльна-навуковае, змястоўнае ўпарадкаванне) і сістэматызацыю іх моўнага афармлення (лінгвістычнае ўпарадкаванне). Гэтыя аспекты звязаны між сабой на аснове той агульнай сувязі, якая існуе паміж мысленнем і мовай, паняццем і словам. Адною з галоўных задач сучаснага беларускага мовазнаўства з’яўляецца ўпарадкаванне тэрміналогіі і наменклатуры разнастайных галін навукі і тэхнікі, у тым ліку і ў складзе ветэрынарыі і заалогіі. Актуальнасць тэмы даследавання вызначаецца неабходнасцю вырашэння шэрага праблем сучаснага беларускага тэрміназнаўства, у тым ліку неабходнасцю збору і ўсебаковага вывучэння тэрміналагічных і наменклатурных намінацый. Апісанне выдадзеных тэрмінаграфічных прац па ветэрынарыі і заалогіі дазволіць на навуковым узроўні выявіць спецыфіку дадзенай тэрмінасістэмы на Беларусі, будзе садзейнічаць вырашэнню пытанняў фарміравання і ўпарадкавання ў прапанаванай сістэме. Каштоўнасць даследавання заключаецца ў тым, што яно грунтуецца на аналізе тэрміналагічных найменняў, выяўляе спецыфіку лексікі ветэрынарыі і заалогіі, асаблівасці яе структуры і фарміравання. Такім чынам, даследаванне ўносіць пэўны ўклад у вырашэнне адной з самых актуальных і складаных праблем сучаснай лінгвістычнай навукі – праблемы тэрміназнаўства ў беларускай мове. Зварот да вывучэння тэрмінаграфічных прац па ветэрынарыі і заалогіі прадугледжвае лінгвістычны аналіз пэўнага моўнага матэрыялу ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінасістэм.

Мэта артыкула – раскрыць спецыфіку функцыянавання сучаснай беларускай ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінаграфіі як цэласнай сістэмы.

Матэрыялы і метады. Матэрыялам даследавання сталі лексікаграфічныя выданні, прысвечаныя ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінасістэмам. Метадалагічнай асновай з’явіліся працы беларускіх даследчыкаў тэрміналогіі (Л.А. Антанюк, А.Я. Баханькоў, В.П. Красней, А.І. Падлужны і інш.). Для вырашэння пастаўленых задач намі выкарыстаны метады лінгвістычнага аналізу, які заключаецца ў выяўленні, сістэматызацыі і апісанні тэрмінаграфічных прац па ветэрынарыі і заалогіі, а таксама элементы статыстычнага і колькасных падлікаў.

Вынікі і іх абмеркаванне. Узнікненне і фарміраванне беларускай тэрміналогіі, у тым ліку заалагічнай

і ветэрынарнай, – працяглы і перарывісты працэс. Розныя фактары, як пазітыўныя, так і негатыўныя, уплывалі на яе развіццё. Так, у XIV–XVI стст. фарміраванню беларускай тэрміналогіі садзейнічала тое, што старабеларуская мова была дзяржаўнай у Вялікім Княстве Літоўскім. Акрамя таго, вялікі ўплыў на фарміраванне навуковай тэрміналогіі аказала ўзнікненне і распаўсюджанне кнігадрукавання, якое ў значнай ступені садзейнічала выпрацоўцы лексічных норм, пашырэнню слоўнікавага складу, замацаванню намінацый новых навуковых паняццяў.

У канцы XVII ст. беларуская мова была выцеснена з афіцыйнага ўжытку польскай і лацінскай мовамі. А затым заняпад беларускай мовы ў XVIII–XIX стст. адмоўна ўздзейнічаў на працэс фарміравання тэрміналагічнай лексікі.

Беларуская навуковая тэрміналогія пачала фарміравацца ў пачатку XX стагоддзя, калі адраділася кнігадрукаванне, з’явіліся кнігі, газеты, навуковыя і навукова-папулярныя брашуры на беларускай мове.

Дзякуючы таму, што ў 1912–1915 гг. выдаваўся спецыяльны сельскагаспадарчы часопіс “Саха” (друкаваўся ў Вільні, потым – у Мінску), які ў сваёй моўнай практыцы арыентаваўся на “Нашу ніву”, у беларускай мове з’явілася значная колькасць новых слоў, што абазначалі прадметы і з’явы ў галіне сельскай гаспадаркі, ветэрынарыі і заалогіі: *адкармліванне, разнажванне, маладняк, быдла, свойская жывёла і г.д.* І хоць спецыяльная тэрміналогія канкрэтных галін навукі была прадстаўлена дастаткова сціпла, тым не менш беларуская мова папаўняла свой слоўніковы запас з існуючых крыніц шляхам увядзення дыялектызмаў, запазычвання, калькавання.

Фарміраванне нацыянальнай тэрміналогіі ў межах новай літаратурнай мовы прыпадае на 1920–30-я гады, калі беларуская мова набыла статус дзяржаўнай мовы, актыўна ішлі працэсы беларусізацыі і востра паўстала праблема пераводу навучання на беларускую мову.

Значным штуршком для развіцця ветэрынарнай навукі на Беларусі стала адкрыццё вышэйшай навучальнай установы гэтага профілю – Віцебскага ветэрынарнага інстытута ў 1924 г. Спачатку навучальныя дапаможнікі, якія выкарыстоўваліся ў вучэбным працэсе, былі рускамоўнымі, і таму ветэрынарная тэрміналогія таксама была рускай. З цягам часу сталі з’яўляцца першыя беларускамоўныя працы па ветэрынарыі. Выкладчыкі гэтай навучальнай установы пісалі навуковыя артыкулы, манаграфіі, метадыч-

ныя дапаможнікі і ўказанні на беларускай мове [1–3].

У лютым 1921 г. была сфарміравана Навукова-тэрміналагічная камісія пры Народным камісарыяце асветы Беларусі, якая занялася распрацоўкай тэрміналогіі па ўсіх дысцыплінах у галіне дакладных і гуманітарных навук. У 1922 г. быў створаны Інстытут беларускай культуры, а ў 1929 г. – Інстытут навуковай мовы пры Беларускай акадэміі навук. З выдадзеных прац па беларускай навуковай тэрміналогіі блізкімі па тэматыцы да ветэрынарнай і заалагічнай тэрміналогіі можна лічыць наступныя выпускі: 9. *Анатамічныя назвы. Агульныя назвы. Касцяведанне. Вязаведанне. 1926*; 12. *Назовы жывёл. 1927*; 13. *Анатамічныя назвы Ч. 2. Ангіялогія. 1927*; 19. *Слоўнік сельскагаспадарчай тэрміналогіі (Праект) 1928*; 20. *Анатамічныя назвы. Ч. 3. Неўралогія. 1929* [4].

Неабходна сказаць, што асобныя працы па сельскагаспадарчай тэрміналогіі ў выглядзе невялікіх слоўнікаў і тэрміналагічных падборак друкаваліся незалежна ад выпускаў БНТ. Як, напрыклад, “*Слоўнік сельскагаспадарчай тэрміналогіі ў ліку 1674 тэрмінаў*” (Мінск, 1929); “*Беларуска-польска-расейска-лацінскі батанічны слоўнік*” Зоські Верас; “*Матэрыялы да беларускай народнай заалагічнай тэрміналогіі. Спіс назваў птушак і некаторых рыб*” А.У. Фядзюшына.

Адной з важных лексікаграфічных прац па заалогіі з’яўляецца выпуск “Назовы жывёл” [5]. Гэта 12-ты выпуск “Беларускай навуковай тэрміналогіі”, што выдавалася Навукова-тэрміналагічнай камісіяй Інстытута беларускай культуры. Дадзены выпуск паклаў пачатак фарміраванню беларускай заалагічнай наменклатуры. Па тыпалогіі слоўнікаў дадзенае выданне – лінгвістычны перакладны шматмоўны (лацінска-руска-беларускі) слоўнік. Агульная колькасць лексем, якія пададзены на трох мовах, – 1037. Для зручнасці пошуку тэрміна на рускай мове ў канцы слоўніка падаецца спіс назваў жывёл на рускай мове з указаннем нумара лексемы. Паколькі стваральнікі першых беларускіх тэрміналагічных слоўнікаў арыентаваліся на нацыянальныя моўныя сродкі, то сёння гэтыя даведнікі з’яўляюцца найбагацейшай крыніцай вывучэння народнай беларускай мовы, яе рэгіянальных заалагічных найменняў: куница – куна, дрозд чёрный – косік, куропатка белая – пардва, синица долгохвостая – сіноха даўгахвостая, дупель – удубальт, горлица – турчык, куропатка серая – курапатва шэрая, перепелятники – карагольчык, жаворонок хохлатый – жаўранка-сьмяцей. Стваральнікі слоўнікаў таго часу імкнуліся ствараць складаныя тэрміны на ўласнабеларускім моўным матэрыяле, неалагізмы: *Apterygogenea – Насекомые с прямым превращением – бяскрылародныя; Carnivora – Хищные, плотоядные – Мясажэры; Cetacea – Китобразные – Рыбазьверы; Ciliata – Инфузории ресничные – Мігаўнікі; Chordata – Хордовые – Струньнікі; Cavia – Свинки морские – Грызуха.*

У 30-я гады ХХ ст. працягвалася станаўленне беларускай заалагічнай тэрмінаграфіі, калі з’явіліся артыкулы А. Фядзюшына, вядучага заолага таго часу па вы-

вучэнні фаўны Беларусі, і “Праект слоўніка. Вып. 18. Батаніка. Біялогія. Заалогія”. Гэтыя матэрыялы паказалі беларускую зоанаменклатуру ў зусім іншым ракурсе. Калі ў 1920-я пераважала імкненне выкарыстаць у якасці номенаў словы жывой народнай мовы ці ўтварыць неалагізмы ў адпаведнасці з граматычнымі, словаўтваральнымі нормамаі беларускай мовы, то ў 1930-я гг. праблемы ўпарадкавання і нармалізацыі былі вырашаны за кошт барацьбы з варыянтнасцю праз збліжэнне з рускімі адпаведнікамі.

Такім чынам, асноўны спосаб намінацыі на дадзеным этапе фарміравання беларускай ветэрынарнай і заалагічнай тэрміналогіі – інтэрнацыяналізацыя тэрміналогіі, словаўтваральнае калькаванне з рускай мовы. Безварыянтная падача номенаў, выцясненне штучных неалагізмаў і вузкадыялектных слоў, назваў садзейнічалі ў некаторай ступені ўпарадкаванню заалагічнай лексікі.

Такім чынам, у першай трэці ХХ ст. беларускія лінгвісты і спецыялісты-ветэрынары і заолагі правялі велізарную працу па ўпарадкаванні, распрацоўцы і выданні беларускай ветэрынарнай і заалагічнай тэрміналогіі. Устанаўленне маладой незалежнай дзяржавы – БССР, працэс беларусізацыі, адкрыццё першых навучальных устаноў ветэрынарага і сельскагаспадарчага профілю – гэтыя і іншыя фактары спрыялі развіццю беларускай тэрмінаграфіі.

З цягам часу беларуская ветэрынарная тэрміналогія развівалася і ўдасканальвалася. Але ў 1930–40-я гады праца па стварэнні беларускай тэрміналогіі амаль спынілася па экстралінгвістычных прычынах (сталінскія рэпрэсіі, Вялікая Айчынная вайна). І пасля Вялікай Айчыннай вайны не было агульнага цэнтра па распрацоўцы тэрміналагічнай лексікі.

Зразумела, што ветэрынарная навука не стаяла на месцы, з’явілася шмат новых паняццяў, для абазначэння якіх былі прыняты новыя тэрміны. Акрамя лінгвістычных крыніц, тэрміны ветэрынары ўваходзяць у склад энцыклапедычных галіновых слоўнікаў. Значную ролю ў фарміраванні ветэрынарнай тэрміналогіі ў 1970–80-я гг. адыграла праца над складаннем “Беларускай Савецкай Энцыклапедыі”, “Энцыклапедыі прыроды Беларусі”, “Тлумачальнага слоўніка беларускай мовы” і новымі рэдакцыямі беларуска-рускага і руска-беларускага слоўнікаў.

Як вядома, у 1990 годзе быў прыняты “Закон аб мовах БССР”, паводле якога беларуская мова абвешчана адзінай дзяржаўнай у рэспубліцы. Перыяд 1990–1995 гг. характарызуецца ўздымам нацыянальнай самасвядомасці насельніцтва, абуджэннем цікавасці да роднай мовы, гісторыі і культуры. Гэты ж перыяд стаў вельмі прадуктыўным у галіне ветэрынарнай тэрмінаграфіі: штогод выдаюцца слоўнікі розных тыпаў, галіновыя энцыклапедыі, створаныя калектывамі спецыялістаў-ветэрынараў і лінгвістаў. Разгледзім больш падрабязна некаторыя з іх.

У 1992 годзе пабачыў свет “Тлумачальны слоўнік-даведнік па ветэрынарыі і заатэхніі” (аўтары:

А.І. Ятусевіч, С.С. Абрамаў, В.М. Лемеш, В.П. Ятусевіч, В.М. Капліч) [6]. Выданне змяшчае ў сабе каля 4 тыс. тэрмінаў і паняццяў, якія ахопліваюць ветэрынарыю, заатэхнію, экалогію і іншыя навукі. Для большасці тэрмінаў даецца іх грунтоўнае тлумачэнне. Пры апісанні хвароб жывёл указваюцца асноўныя прычыны ўзнікнення, клінічныя прыметы, сучасныя метады дыягностыкі і лячэння. Апісаны асноўныя паняцці, якія шырока ўжываюцца ў галіне жывёлагадоўлі. У наступным годзе пабачыў свет “Слоўнік зоопаразіталогічных тэрмінаў” А.І. Ятусевіча і В.М. Капліча змяшчае ў сабе каля 3 тыс. лексічных адзінак.

На сучасным этапе асноўныя адзінкі беларускай сельскагаспадарчай тэрміналогіі (у тым ліку ветэрынарнай і заалагічнай) прадстаўлены ў “Руска-беларускім слоўніку сельскагаспадарчай тэрміналогіі” пад рэдакцыяй М.В. Бірылы і Г.У. Арашонкавай (Мінск, 1994) [7]. У слоўнік уключаны назвы ўсіх відаў дзейнасці, звязанай з апрацоўкай глебы, сяўбой, вырошчваннем, зборам і захоўваннем ураджаю, утрыманнем дамашняй жывёлы, птушак, назвы тэхнічных сродкаў, прылад працы і іх частак, угнаенняў і хімічных сродкаў, назвы сельскагаспадарчых (палявых, агародных і садовых) культур і іх сартоў, вырабаў і прадуктаў сельскагаспадарчай вытворчасці, назвы асноўных рамёстваў, звязаных з сельскай гаспадарчай, тэрміналогія пчалярства, рыбаводства, рыбаўства і інш.

Слоўнік прызначаны для шырокага кола спецыялістаў, дзейнасць якіх так ці інакш звязана з сельскай гаспадарчай, а таксама для работнікаў выдавецтваў, перыядычнага друку, тэлебачання і інш. На сённяшні дзень гэты слоўнік застаецца самым маштабным галіновым перакладным слоўнікам.

Найвялікшым дасягненнем у развіцці ветэрынарнай тэрмінаграфіі можна лічыць выхад у свет “Ветэрынарнай энцыклапедыі” ў 1994 годзе [8]. Энцыклапедыя – першае беларускамоўнае энцыклапедычнае выданне па ветэрынарыі. У ёй сабраны амаль усе звесткі па анатоміі, фізіялогіі, прафілактыцы і лячэнні хвароб, утрыманні, кармленні і гадоўлі сельскагаспадарчых жывёл. Выданне адметнае і тым, што ўсе тэрміны ветэрынарнай навукі прадстаўлены на нацыянальнай мове.

Яшчэ адна галіновая энцыклапедыя, у якой разглядаецца ветэрынарная і заалагічная тэрмінасістэма, – гэта “Энцыклапедыя сельскага гаспадара” [9]. У ёй даюцца рэкамендацыі і парады па ўсіх пытаннях вытворча-гаспадарчай дзейнасці, змешчаны каляндар рэлігійных свят, карысныя парады. Выкарыстоўваюцца разнастайныя тэрміны ветэрынарыі: *паразітарныя хваробы, бронхапнеўманія, кныр, эндапаразіты*; назвы парод *беларуская запражняя і г.д.*

У гэты час сістэматызавана і ўпарадкавана арніталагічная тэрміналогія [10] і эмбрыялагічная наменклатура [11].

Выдадзены слоўнікі, у якіх разглядаецца ветэрынарная анатамічная тэрмінасістэма і батанічная (якую

можна аднесці да ветэрынарнай фармацэўтычнай).

Дыялектная заалагічная наменклатура, сельскагаспадарчыя і батанічныя тэрміны сістэматызавана прадстаўлены ў тэматычных слоўніках “Жывёльны свет” (Мінск, 1999), “Раслінны свет” (Мінск, 2001) і “Сельская гаспадарка” (Мінск, 2010). Серыя гэтых слоўнікаў аб’яднана пад агульнай назвай “Беларуская народная тэрміналогія і наменклатура”. У дадзеных лексікаграфічных працах мясцовыя словы ўпарадкаваны ў слоўнікавых артыкулах з улікам галоўным чынам іх пашырэння ў мясцовых гаворках. Паметы аб пашырэнні з’яўляюцца абагульненымі, арыентацыйнымі. Побач падаецца крыніца фіксацыі мясцовага слова. Зоадзіялектызмы вылучаны і апісаны таксама ў працах кандыдата філалагічных навук Т.А. Грачыхі [12].

У выніку вывучэння бібліяграфічных крыніц можна адзначыць, што тэрміналогія ветэрынарыі і заалогіі з’яўляецца даволі распрацаванай. У сувязі з гэтым, перш чым выпрацоўваць новы пласт тэрміналагічнай лексікі па ветэрынарыі для забеспячэння сучасных патрэб грамадства, неабходна ўлічыць ужо наяўны вопыт у дадзенай галіне ведаў. Разгледжаныя намі слоўнікі нераўназначныя паводле аб’ёму і колькасці прадстаўленых у іх спецыяльных найменняў. Разам з тым усе даведнікі маюць істотнае значэнне для асэнсавання асаблівасцей станаўлення беларускай тэрміналогіі ветэрынарыі і заалогіі.

Калі акрэсліць асноўныя мэты слоўнікаў, то яны палягаюць пераважна ў забеспячэнні выкладання ў спецыяльных навучальных установах, што абумоўлівае іх вучэбны характар. Некаторыя слоўнікі прызначаны для шырокага кола спецыялістаў, дзейнасць якіх так ці інакш звязана з сельскай гаспадарчай, жывёлагадоўляй, ветэрынарыяй. Сярод выяўленых тэрміналагічных слоўнікаў большасць з’яўляецца перакладнымі. Пры гэтым ролю рээстравай выконвае руская мова.

Вывучэнне прынцыпаў тэрмінатворчасці, тэндэнцый у выданні лексікаграфічных і навуковых прац па ветэрынарыі і заалогіі дазволіла нам вылучыць 3 перыяды развіцця беларускай ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінаграфіі:

1. 1900–1930-я гг. XX ст. – перыяд станаўлення ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінаграфіі. Асноўны прынцып тэрмінатворчасці таго часу – выкарыстанне сродкаў беларускай мовы і яе дыялектных форм, утварэнне неалагізмаў на ўласнабеларускім матэрыяле, а таксама калькаванне.

2. Другі перыяд (1950–1980-гг.) характарызуецца выданнем галіновых энцыклапедычных выданняў і адсутнасцю лінгвістычных слоўнікаў у дадзенай галіне ведаў. З’яўленне “Энцыклапедыі прыроды Беларусі” садзейнічала ўпарадкаванню і стандартызацыі беларускай заалагічнай наменклатуры, а таксама даволі высокай ступені распрацаванасці на той час рускай зоанаменклатуры. Прынцып арыентацыі на рускую тэрміналогію стаў асноўным на гэтым этапе.

3. Трэці перыяд (1990-я гг. – пач. XXI ст.) найбольш

прадуктыўны па колькасці выдадзеных тэрмінаграфічных прац. У 90-я гг. у сувязі з прыняццем “Закона аб мовах БССР” і пераходам выкладання шэрагу дысцыплін у ВНУ на беларускую мову з’явілася неабходнасць у стварэнні найперш перакладных тэрміналагічных слоўнікаў, а пазней і тлумачальных.

Значны ўклад у развіццё ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінаграфіі ўнеслі выкладчыкі Віцебскага ветэрынарнага інстытута (з 1998 г. – Віцебскай дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны), аўтары навуковых артыкулаў, падручнікаў, слоўнікаў, энцыклапедый (Х.С. Горагляд, М.С. Жакаў, У.П. Лемеш, А.І. Ятусевіч і інш.).

Заклучэнне. У сучасных умовах звужэння сфер выкарыстання беларускай мовы беларуская ветэрынарная тэрміналогія працягвае сваё развіццё ў межах курсаў прафесійнай лексікі ў профільных вышэйшых навучальных установах, сродках масавай інфармацыі, у спецыяльных навуковых працах. Заалагічная наменклатура вывучаецца лінгвістамі ў межах антрапацэнтрычнай парадигмы.

Літаратура

1. Шчэрбовіч, І.А. Легачна-глістныя хваробы сельскагаспадарчых жывёл (У дапамогу нізавым ветэрынарным работнікам і жывёлаводам калгасных і саўгасных ферм) / І.А. Шчэрбовіч, І.В. Лазоўскі. – Менск: Дзярж. Выд. Беларусі, 1939. – 35 с.
2. Горагляд, Х.С. Шкоднікі і хваробы рыб. Беларуска-лацінскія назвы некаторых хвароб і іх узбуджальнікаў. Беларуска-лацінскі пералік рыб / Х.С. Горагляд; рэд. Вайцішок. – Менск: Дзярж. выд. Беларусі, 1933. – 96 с.
3. Лемеш, У.П. Карменне племянных свіней: для тэхнікаў-свінаводаў, старэйшых свінароў, рабочых свінагадоўчых саўгасаў і калгаснікаў / У.П. Лемеш. – Менск: Дзярж. выд. БССР, 1931. – 96 с.
4. Тэрміналагічныя слоўнікі (асобныя выданні) 1918–1998 гг.: бібліягр. даведн. / Тэрмінал. каміс. пры М-ве адукацыі Рэсп. Беларусь, Нац. навук.-асвет. Цэнтр імя Ф. Скарыны; [уклад.: Л. Чарняўская, Г. Цыхун]. – Мінск: МГА “Беларус. кнігазбор”, 2000. – 74 с.
5. Назовы жывёл / Беларуская навуковая тэрміналогія: тэматычны дадатак да нумару “ARHE”: у 4 кн. – Выд-ва ARHE, 2010. – Кн. 3. – 787 с.
6. Ятусевіч, А.І. Тлумачальны слоўнік-даведнік па ветэрынарыі і заатэхніі / А.І. Ятусевіч [і інш.]. – Мінск: Ураджай, 1992. – 338 с.
7. Руска-беларускі слоўнік сельскагаспадарчай тэрміналогіі / М.В. Бірыла [і інш.]; пад рэд. М.В. Бірылы, Г.У. Арашонкавай. – Мінск: Ураджай, 1994. – 560 с.
8. Ветэрынарная энцыклапедыя: А–Я / рэд. А.І. Ятусевіч. – Мінск: Беларус. Энцыкл. імя Петруся Броўкі, 1995. – 446 с.
9. Энцыклапедыя сельскага гаспадара / Беларус. Энцыкл.; рэдкал.: М.А. Ткачоў (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск: БелЭн, 1993. – 736 с.
10. Антропаў, М.П. Беларуская арніталагічная тэрміналогія / М.П. Антропаў. – Мінск: Навука і тэхніка, 1990. – 56 с.
11. Беларуская эмбрыялагічная наменклатура / А.С. Леанцюк [і інш.]. – Мінск: Выд-ва МДПІ, 1991. – 118 с.
12. Грачыха, Т.А. Фаўністычныя найменні ў беларускай мове: аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук: 10.02.01 / Т.А. Грачыха. – Мінск, 1999. – 20 с.

Паступіў у рэдакцыю 13.04.2020